

SJÓNVARPIÐ

FRÍGGJADAGUR

Fríggjadag kl. 20.30

Eg og genta mín

Simon hittir vökrú Helen. Hon timir ekki longur at hava tey trý børnini hjá systur síni búgvandi hjá sær. Hon orkar tey ikki. Simon ger skjótt av. Hann bjóðar henni heim til sín eitt kveldið, so tey kunnu hugna sær. Tað vil hon ógvuliga fegin, men setir kortini eina treyt. At tað ikki eru børn í húsinum. Hetta kann Simon játta, tí

hann veit, at Samantha sama dag skal til Paris.

Derek hevur tó sagt Nell frá, at Samantha skal út at ferðast, og tá hon frættir tað, kemur øði í hana, og hon ynskir, at hetta skal Simon hoyra fyri. Men hon kemur ongantíð so langt sum at siga Helen frá hesum.

Alt gongur sostatt eftir ætlan við hugnakveld-

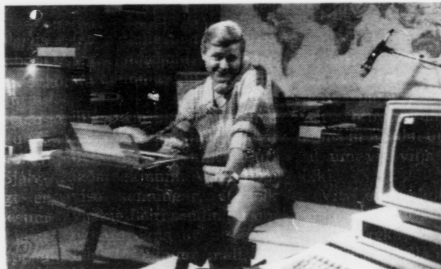
inum hjá Simon, líka til Samantha ringir úr Paris...

Fríggjadag kl. 20.55

Rætturin at vera menniskja

19. grein í mannarættindayvirlysingini hjá ST snýr seg um skrivi- og talifræls- ið.

Í sendingini verður greitt frá arbeiðinum hjá Amnesty International fyri samvitskufangum. Harafturat greiðir Johannes Lykkeberg, lækni frá teirri hjálpi, sum felagskapurin hevur latið einum samvitskufanga í Sovjetsamveldinum.

Sjónleikarin Ole Møllegaard lesur ein monolog av Carsten Jensen

Fríggjadag kl. 21.30

Orsaka, vit flýggja

Ein av stuttligastu fransku filmunum frá sekstíárunum er «Orsaka, vit flýggja» við skemti-leikaranum Louis de Funés. De Funés var sera vældámdur og væl kendur í sínum mongu filmum, oftast í leikluti sum tann illsinti franskmáðurin.

Í «Orsaka, vit flýggja» leikar de Funés saman við Bourvil. Hendingin fer

tram í seinra veraldarbardaga, har teir m.a. skulu hjálpa trimum bretskum hermonnum, sum eru sleptir niður í Frakland úr flogfari.

Fyri bretarnar er tað altavgerandi at koma fram at avmillariseraðu geilini, og tí flýggja teir suður eftir. Fyrst í einum postbíl, sum teir hava stolið. Harnæst í einum lastbíl,

fullum av grønmeti.

de Funés, sum leikar Stanislas og Bourvil, sum leikar Augustin, lata seg í sum týskir heryvirmenn og enda, avgjørt móti teirra egna vilja, í týska hövuðssætinum. Eisini ein nanna luttekur í flýggjanini, sum endar í einum flogfari.

Terry Thomas og Louis de Funés í franska filmunum frá 1966 «Orsaka, vit flýggja»

ÚTVARPSUMMÆLI

Elin S. Jacobsen skýrvar

Í sending um Isle of Man hesa vikuna hoydu vit eitt sindur um royndir at halda liv í tí mansk-geliska upprunamálinum. Men stóla teirra er ein heilt onnur enn okkara: tað málið er gjøgnum eldir miðvíst kúgað í hel, eingi bløð, ongar bókur verða skrivað á geliskum, onkur fæst tó við at yrkja á tí gamla málinum. Hóast nøkur eldhugað fólk hava góðar vónir um at menna málið, so duga vit at huga okkum, hvussu vónleyst tað er, vit sum kenna trupulleikarnar at røka og menna okkara livandi mál, so vit skulu eiga orð og hugtøk fyri øllum tí nýggja, sum støðugt broytir arbeiðs- og mentanarlív okkara.

Útvarpsstøð teirra sigur seg leggja stóran dent á at hava gott samband við lurtarnar og at hava útvarpið so demokratiskt

sum møguligt. Til tess skipa tey fyri telefonprát-sendingum, har lurtarnir sleppa at siga sína hugsan bæði um politikk og ymisk gerandislig viðurskipti. Útvarp Føroya hevur eisini av og á telefonprát við lurtarnar um ávís evni, og serliga ungdomssendingarnar og barnasendingarnar gera nóg av at hava samrøður við «vanligar» lurtarar. Hetta er góður siður, sum óivað meira kundi verið gjørt við her hjá okkum fyri at bota um tað einvegis samskiftið og taka broddin av tí hugsan, at bert tey við serkunnleika og sum eiga tey fínu og dýru orðini, eru fær fyri at hava eina meining, ið er verd at verða borin fram. Tað skal eisini til, men tað er ikki verri, um orðaskiftið um samfelagsviðurskipti onkuntíð kemur «niður á

jørðina».

Árni Ólafsson hevði áhugaverdan fyrilestur, legði mest dent á at lýsa sjónarmið og arbeiðslag hjá teimum felagsskapum, sum mótmæla grindadrápi. Hvat ið vit sjálv færa fram til okkara verju, vita vit, men sum í øllum orðaskifti og stríði er fyrimumur at kenna hugsunarhátt og áhugamál hjá mótpartinum, tá ið ein skal argumentera og verja síni áhugamál, ella í øðrum lagi koma ásamt við mótpartin um eina neyðloysn.

At enda fari eg at nevna, at seinasta leyggarkveld hevði Oskar Hermansen hepnar sending við norðurlandskum yrkingum, lisnar á upprunamálinum. Hon toir væl at verða endursend, ella uppfært betri: ger eina aftrat!

Johan Samuelsen skýrvar

SJÓNVARPSUMMÆLI

Gluggin sunnukveldið hevði fleiri tættir á skránni, m.a. hevði sjónvarpið gjørt sær tann ómak, at fara úr Havnini «heilte» vestur í Vágar og vitjaði á bygðasavnum í Miðvági, Kálvalið. Her vóru so allir møguleikar fyri at gera eina mentunarsending, bygda á føroyskt tilfar. Sjónvarpið hevði fingið fatur á savnsvørðinum Jógvan Ravnstjall, so ein kundi vænta sær eitt sindur, men gakk. Sendingin úr Kálvalið var syndarlig. Har hevði sjónvarpið veruligan møguleika fyri at greiða fólk frá gomlum føroyskum amboðum og nýtslulutum, við bæði at greiða frá heitunum og samstundis taka tey upp í hondina og vísa í stuttum, hvussu nøkur av hesum amboðum vóru nýtt í gerandisdegi føroyinga fyrr í tíðini. Men so eiðsørt, at tað varð gjørt, nei sama segjan umtaftur: har siggja vit, har hongur, stendur, liggur o.s.f. Tey beru nævn slongd í høvðið á fólk — og viðhvørt enn tá fylgdust tala og myndatöl- ið ikki! Og so einki meir. Her var ov lítið av upplýsandi tilfari, sum kom fram í sendingini — eg sum lærari kundi hugsað mær, at børn og ungfólk finga nakað at vita um hesar aldargomlu lutirnar í so vorðnari sending, men eg var so dyggiliga skuffaður, so ópedagogiskt skal ein leita leiði eftir. So munda tey eisini gloymt at nevnt Beintu — hvi ikki lesa søgnina, meðan tey vóru á

staðnum, kanska meðan eldurin brimaði á grúgvuni, fyri at skapa «stemning», og tosað varð aftur og fram um húsin í Kálvalið. Og hvi standa og tøva í sama staði uttanfyri, meðan prætað var? Um Jógvan Ravnstjall ikki veit tað, so siga vit tað her, vit liva ikki í gamla bóndasamfelagnum longur, og tí krevst dygg upplýsing um hesi viðurskipti, skulu tey siga fólk nakað nú á døgum, men henda góða møguleika, sum tit bæði høvdu í Glugganum sunnukveldið, hann nýttu tit ikki, tíverri!!!

Svenski filmurin týskveldið, «Tann ógjørli dreymurin», um ballónferðina hjá André í 1897, var professionelt gjørtur úr enda í annan. Tá svenskar fara undir at gera film og seta sína bestu manning bæði aftan- og frammanfyri myndatólni, so kunnu vit siga, at fáur kemur teimum nær. 30 ár seinri vóru rovinir av hesum svensku ævintýrum funnin á eini oyggj nær við Svalbard, og harvið vóru lagnurnar enn einaferð hjá teimum mongu polarfararum av dýkaðar. Í filmunum var onki lagt burtúrur og onki óneyðugt skoytt uppi, sum ikki átti at vera har, og tí virkaði filmurin so beista realistiskur.

«Rætturin at vera menniskja» kallaðist sending, sum var í SVF seinasta vikuskiftið. Vit søu m.a. tá ST bleiv sett á stovn í San Francisco í 1945, har 51

lond undirritaðu ST sáttmálan har. Ein týðningarmikil partur av hesum sáttmála, sum tvífalt so nógv lond í dag hava skrivað undir uppá, er hann sum viðvikur mannarættindum. Endamálini eru gylt og góð, ongin ivi um tað. Vit kenna tey til fulnar úr okkara egna litla landi: skrivfrælsi, trúarfrælsi, rætturin til arbeiði o.s.f. — og vit hugsa ikki so nógv um hetta til dagligt, vit halda at tað eigur bara at vera so. Men sendingin vísti okkum, at stóðan í heiminum er heilt onnur hvat mannarættindum viðvíkur. Líka mikið hvagar tú vendir sær, so er galið — halin er næstan óendaligur av ivasomum londum, tá talan er um rættindi at vera eitt frítt og frælst menniskja, hóast peni undirskriftirnar á pappirinum. Og ikki kann ein lata vera við at venda eygni móti okkara egna litla «dunnuhyla» og spyrja seg sjálvan «eru vit føroyingar ikki verðsins størstu greni og grátukonur?» Vit hava enn tá ráð til at keglast um sverting, klipping ella striking á tímaseðlum á ráðharrastigi, uttan at rodnna. Perspektivini eru sjældum — nei, sannleikin er tann, at politikarar og fakfelagsfólk v.m. eru við til at niðurbóta virðingina fyri rættarsamfelag okkara við sílikum «stórum» málum, so at fólk venda sær burtur í andstygð og vamlast — og tá vit eru komin so langt, so er vandi á ferð!